

RAFAEL CAMPALANS A MADRID

"NI HEMOS SIDO FUERTES PARA MANTENER NUESTRA CULTURA AUTÓNOMA, NI BASTANTE FLOJOS PARA PERDER NUESTRA RESPONSABILIDAD..."

I després:
"NO PEDIMOS NADA; SÓLO HEMOS ANHELADO LA LIBERTAT PARA EL FIN HUMANO Y PARA EL BIEN DE TODOS. SÓLO QUEREMOS EL DERECHO A NUESTRA LENGUA, Y SI ESTO QUIERE DECIR AUTONOMÍA, NO LA PEDIMOS, PORQUE CREEMOS TENER DERECHO A MERECERLA, Y SI EL DERECHO ES EL HONOR, ÉSTE ES PATRIMONIO DEL ALMA..."

No és el nacionalista desesperat ni el regionalista formulari i buit. És el ciutadà, és el liberal, és l'europeu. És — en la seva magnífica conferència a l'Ateneu de Madrid —, Rafael Campalans.

"No hem estat prou forts, però no hem estat prou dèbils... Tanmateix, la realitat és aquesta, és així. I és patrimoni de l'ànima..." Així ha parlat Rafael Campalans. Sobriament, civílicament, sense enfacs històrics ni altívesses dogmàtiques, aquest català — profundament català — ha fixat, a Madrid, el problema. Una ovació cordial, sinceríssima, ha subratllat, en acabar, les paraules de l'orador. Ni un

recl, ni una reserva, ni una protesta. Era així, exactament, com calia parlar en aquestes hores al poble que també fou separatista de la monarquia, com ho era Catalunya. Dies enrera, Amadeu Hurtado, més docte, posava l'afar en els seus termes jurídics. Ahir, Campalans, més àgil, posava l'afar en els seus termes civils. Mai, mai Catalunya havia tingut ambadors així, ciutadans així. Abans d'ells, Cambó — gest dur, oratòria preparada i reclosa — podia aixecar tempestes. Després d'ells, el senyor Rojo Villanova no ha pogut fer altra cosa que una pallassada pueril...

Saludem Hurtado, home de Lleis. Saludem Campalans, home de civilitat, que vol dir — sentit comú. En aquesta hora de sentit comú — que també vol dir emoció d'Europa — les seves paraules han fet un gran bé a Catalunya i a Espanya.

ES PRECISO QUE EL NUEVO ESTADO SEA DE TODOS Y CON EL SOLO AFÁN DE SUPERACIÓN DE TODOS..." Exacte, Rafael Campalans. Heus ací la fórmula. L'Estat de tots. Durant l'abjecció de la borbonada, l'Estat només era d'un: d'ell, del monarca. Avui, fora el monarca, cal que l'Estat sigui de tots, cal que la ciutadania pugui dir: "L'Estat és jo". Cal que les ànimes del complex idèric, cal que els ofensius i les emocions cordials de l'ànima, cal que les vides amb una aspiració i els pobles amb una realitat o un afany puguin dir, sense rancúnia i sense temor: "L'Estat també és jo".

Ciutadà Campalans: una cosa més a agrair-vos; una victòria més de la vostra fina sensibilitat d'europeu.

Ortopèdia J. Gabriel Campmany

Practicant ortopèdia especialista

BRAGUERS, FAIXES, APOSTIS, HIGIENE

Brasos i cames artificials — Cotilles per a desviacions i mal de Pott — Mitges i benes elàstiques per a varices i feblitats

Casa especialitzada en la confecció de faixes abdominals, amb sistema de tall científic i amb tota precisió, per a Píosis gàstriques, viscerales i antropòsies. — Desviacions de la matru, Post-operatòries i d'ús general per a ventres caiguts.

Aparells i tractament per a la curació dels mals dels peus, ulla de poll, "Juanetes", durícies, pou pla, ungla vermella, etc.

Consulta i aplicació: **BARCELONA**
SANTA ANNA, n.º 33 Telèfon 15517

Sastrer a F. COMAS

Fontanella, 9, pral.

Bones qualitats / Gustos selectes

Tall i confecció perfectes

PREUS RAONABLES

BLENORRAGIA

s'aconsegueix el guariment **SELOS OSSAM** per crònica i rebu que si en pocs dies prenent els "SELOS OSSAM" s'extinguen les seves complicacions: "EIS COME" PROSTATITIS, ESTRENYISMES, URETRALS, GOTA MATEIAL O MILITAR, etc. de l'home; METRITIS, VAGINITIS, ANEXITIS, etc. de la dona. Els seus efectes antisèptics es noten notablement a les primeres preses. Calen els dolços i orinar, la micció resulta menys freqüent, disminuint progressivament el flux. En pocs dies només cala la gran micció, fins a obtenir amb el seu ús el complet guariment de l'aparell gènito-urinar.

De venda: Andrau, Seg. lla, Rambla de les Flors, 14; Baus, Fontanella, n.ºm. 71; Farmàcia de la Cruz; Farmàcia Tarrés, Carme, 84; Farmàcia Pujol i Culler, Pelayo, 68.

Maison Dorée

Cafè-Brasserie

Restaurant :: Saló de te

CADA DIA

TES DE MODA

SORTIDES DE TEATRE

Plaça Catalunya, 7 -- Tel. 14241

CATALUNYA I ELS SEUS HOMES

A honor del Dr. Martí Julià

Era amb una fruïció gran que el doctor Martí m'explicava, amb tota mena de detalls, la seva primera aventura política de quan sols tenia dinou anys i tot just havia acabat la carrera de metge; era aquesta aventura la de quan l'any vuitanta-u de la centúria passada, organitzà amb alguns companys la Joventut Federalista, amb motiu de la vinguda a Barcelona, després de llarga absència, d'En Pi i Margall.

Es aquest primer acte polític del jove metge on trobem ja ben definit el seu caràcter, el seu temperament, la seva dèria política que ha mantingut fins a la seva mort.

Acceptat, per endavant, que el doctor Martí i Julià no era un temperament polític, com ja comprovarem, en l'organització de la Joventut Federalista i en la curta actuació que hi feu, s'hi endevina ja la repugnància que per les habituds polítiques sentia, amb les quals mai pogué avenir-se.

Sembla natural que en els temps de joventut, que sempre es tenen aspiracions, en l'acabament de la carrera, ple de dificultats sempre, el jove metge se sentia atret per la política per a fer-se un nom que l'ajudés a l'èxit de la seva professió, però En Martí i Julià, que es trobava llavors en una situació econòmica a bastament difícil, rebuïa tota renúncia al seu esperit purità en les concepcions ideològiques, i no tingué cap inconvenient a revoltar-se contra En Vallès i Ribot, que volia menar-lo pel camí de les aspiracions polítiques. I per cert, que el bon doctor, rebel ja llavors com ho ha estat tota la seva vida, enèrgic en les seves imprecisions i franc en el parlar, en dir-li l'il·lustre repúblic que semblava mentida que un jove de carrera no tingués aspiracions polítiques, el doctor Martí i Julià, signant-li un quadre representant el Crist crucificat que ornamentava la testera del despatx del famós juriscòntul, li replicava:

— El que sembla mentida, senyor Vallès, és que un home tan repúblic com vostè tingui aquest quadre aquí.

En la formació de la Joventut Federalista, topà de seguida el seu caràcter de definidor, de futurista, amb el criteri dels avenços a les lluites polítiques; i així veiem com En Cristòfol Litran, al qual es devia la constitució de la nova entitat, a pesar d'haver donat el seu vot a favor de l'oficialitat de la llengua catalana, se'n separa tot just En Pi i Margall deixà Catalunya. I del predomini del criteri del doctor Martí i Julià, n'edevé, a l'agost del mateix any de 1881, la constitució de la Joventut Democràtica Federal Catalana.

Podem ben afirmar, que aquesta joventut fou el llevat de les lluites catalanistes posteriors; encara que ja un xic decadent era allavors el Federalisme la idea predominat; i, malgrat que tots els federals es consideressin autonomistes, les manifestacions clares d'autonomia eren rebudes amb declarada hostilitat, com ho demostren les topades violentes de la Joventut, francament autonomista, amb els vells federals agrupats al Centre Democràtic.

El doctor va quedar-se a la Unió Catalana: la seva fe incommovible amb la pàtria no li permetia anar amb els que volien pactar amb l'enemic, llavors que tant la Unió com la Lliga, el catalanisme, amb el seu tradicionalisme, esdevenia una activitat política essencialment conservadora, pel que al 1901, a la Unió Catalana, es

(1) D. Martí i Julià: *Per Catalunya*
(2) D. Martí i Julià: *Per Catalunya*.

A la memòria del Doctor Martí i Julià

pro del proletariat català i de la humanitat tota. Fou molt aplaudit.

Eren presents a l'acte els senyors Xicola, Desolfeu, Ribet, Cortés, funcionaris de l'Ajuntament i de la Generalitat, els Consells directius del Centre d'Esquerra Republicana, Unió Socialista de Catalunya, Grup Femení de "La Falç", Renaixença, Ateneu Gracienc d'Acció Catalana, Orfeó Gracienc, Minerva, Casa Martí, etc. A. P. de l'Ensenyança Catalana, Els Segadors, Orfeó de Llevant, Esbart Català de Dansaires, Lliga Regionalista, de Gràcia, Nèts dels Almogàvers, Foment A. Català, Ateneu Ca-

talà Republic d'Horta i Santa Eulàlia, i entre molts d'altres els senyors Rodergas i Calmell, Carbonell, Manén i Artés, Martí Esteve, J. Cases, Josep Serra, Ballester, L. Bru, Corticella, Marfany, Pauli Ruensa, Josep Sunyol, Fonolleda, Cases Tern, A. Hobe, Clotet, Llamus, Civit, J. Garcia, Miquel Badia, Clister, Sander, Alegre, Pena, Julica, Ferrer, Figueres i diversos socis de Palestra.

Foren aclamats el Dr. Aiguader, Macià i Serra i Moret, i se sentiren visques a Catalunya i a la República Federal.

Es rebieren adhesions de Ressorgiment de Buenos Aires; Germanor, de Xile; Nova Catalunya, de L'Havana; Gelabert, de Nova York; Bassegoda, de Ginebra; Grau i Ros, de Milà; Ratailla, de Madrid; Mestres, de París; Rafols, d'Absterdam; J. B. Morató, de Palautordera; Estrader, de Gavà; Verdura, de Terrassa; Espinalt, de Manresa; Batlle, d'Iquique;

Gamundi, de Montevideo; Grup Nacionalista Radical de Santiago de Guabà i J. Carner-Ribalta, de Hollywood. Es feren comentaris de floiança per la tasca patriòtica de LA RAMBLA.

El Partit Catalana Republicana i Acció Catalana Republicana

Aquests dies han circulat per la premsa notícies tendencioses i errònies sobre la situació i l'evolució de l'Acció Catalana Republicana.

Nosaltres no som pas susceptibles de realitzar una tasca patriòtica, ni d'estar enquadats en cap mena de partit. Per això mateix ens creiem autoritzats a protestar d'aquestes notícies tendencioses, d'aquesta companyia injusta que, no sabent amb quina finalitat s'ha iniciat avui contra Acció Catalana Republicana.

Nosaltres estimem que no fan tasca profitosa els que fan a quèdon a fer aquest ambient de despretit. Acció Catalana Republicana, és a dir, el partit catalana republicà, com a força de centre, com a partit de govern en el dia de demà, mereix, si més no, el respecte de tots els ciutadans i de tots els bons patriotes. La seva existència està perfectament justificada i és perfectament necessària. La tasca patriòtica que porta realitzada d'ençà de la seva existència mereix, per altra part, una consideració innegable. Acció Catalana Republicana, és a dir, el partit catalana republicà, és el partit catalana republicà que, en una manera absoluta, inextinguible, tota aquella simplicitat i aquella respecte, tota aquella adhesió que ens mereixen els patriotes que són catalanistes, que són republicans, i que són democràtics, que són versions tendencioses que han circulat aquests dies, són absolutament mancades de fonament i perfectament censurables.

EL COMPTOT NO NARQUIC

Luca de Tena

Heus ací el que ens diu, entre altres coses, el nostre corresponent a Madrid comentant les recents successos:

Hi hagué provocació monàrquica. El poble indignat amb els partidaris del règim caigut me, sense cap respecte per a la República, i plena llum, donaven victors a la família Borbó i insultaven la nova legalitat. He havia, per de prompte, la pla dels restauradors, que res no tenia a veure, com és natural, amb els elements comunistes. Aquest pla s'havia convingut amb l'ex-rei, per mitjà de Juan Ignacio Luca de Tena i de molts aristòcrates, alguns dels quals no estan ni tan sols detinguts. S'havia fet una subscripció, que arribava a diversos milions de pessetes, i s'havien recollit en pocs dies més de 50.000 signatures que es portaren a l'ex-rei com a prova que el poble demanava la seva tornada. Aquestes signatures les recollien personalment senyors de l'aristocràcia i de l'alta burgesia, en contacte amb els elements religiosos, principalment els jesuïtes. Existia també una requissa aristocràtica d'autòmòbils per a realitzar els diferents serveis, i es comptava per a això amb uns setanta vehicles, els xofers dels quals estaven a les ordres del Comitè restaurador.

Sembla que un dels organitzadors de l'acció era, per de prompte, el doctor Albinyana amb els seus legionaris, al qual des del primer dia van recórrer els monàrquics. L'arxiu del Centre Nacionalista ha revelat coses molt curioses i dels documents que s'hi han trobat se'n dedueixen càrrecs contra els jesuïtes, que indubtablement s'interessaven directament per la causa de l'ex-rei. El Poble que es dirigia especialment a les Residències d'aquests frare no anava tan descamnat, com en el seu dia ho de provar-se, després de l'aclarament dels fets per les autoritats judicials.

ELS REPUBLICANS I LA TEMERITAT DELS MONARQUICS

— Em sembla, senyor mosquit, que valdrà més que no em pugi la mosca al nas!

ment, de Buenos Aires; Germanor, de Xile; Nova Catalunya, de L'Havana; Gelabert, de Nova York; Bassegoda, de Ginebra; Grau i Ros, de Milà; Ratailla, de Madrid; Mestres, de París; Rafols, d'Absterdam; J. B. Morató, de Palautordera; Estrader, de Gavà; Verdura, de Terrassa; Espinalt, de Manresa; Batlle, d'Iquique;

El Partit Catalana Republicana i Acció Catalana Republicana

Aquests dies han circulat per la premsa notícies tendencioses i errònies sobre la situació i l'evolució de l'Acció Catalana Republicana.

Nosaltres no som pas susceptibles de realitzar una tasca patriòtica, ni d'estar enquadats en cap mena de partit. Per això mateix ens creiem autoritzats a protestar d'aquestes notícies tendencioses, d'aquesta companyia injusta que, no sabent amb quina finalitat s'ha iniciat avui contra Acció Catalana Republicana.

Nosaltres estimem que no fan tasca profitosa els que fan a quèdon a fer aquest ambient de despretit. Acció Catalana Republicana, és a dir, el partit catalana republicà, com a força de centre, com a partit de govern en el dia de demà, mereix, si més no, el respecte de tots els ciutadans i de tots els bons patriotes. La seva existència està perfectament justificada i és perfectament necessària. La tasca patriòtica que porta realitzada d'ençà de la seva existència mereix, per altra part, una consideració innegable. Acció Catalana Republicana, és a dir, el partit catalana republicà, és el partit catalana republicà que, en una manera absoluta, inextinguible, tota aquella simplicitat i aquella respecte, tota aquella adhesió que ens mereixen els patriotes que són catalanistes, que són republicans, i que són democràtics, que són versions tendencioses que han circulat aquests dies, són absolutament mancades de fonament i perfectament censurables.

VESTITS DE BANY

Slips, Banyadors, Barnussos

per a

Senyora, Senyor i Nens

PREUS MODERATS

Vda. Gonzalo Comella

10, Cardenal Casañas, 10.

MITGES "ORO"

Suposem...

Suposem que tornés l'ex-rei

La primera cosa que us ve a la punta de la ploma en disposar-vos a escriure d'una impossible tornada de l'ex-rei, és que si tornava, pitjor per a ell. És la veritat. Però ara tanquem per uns moments els ulls a la realitat, i admetem que qual-sevol dia, per qualsevol motiu, la seva aparició fos un fet, i es presentés a Madrid disposat a tornar a ésser amo i senyor d'això que els que no saben de què va en diuen "la España grande".

Què succeiria? Doncs que tots els que hauríem escrit quatre consideracions, no massa falagüeres per a la seva persona, ens veuríem obligats a fugir del país abans que permetre que els seus servidors ens portessin a la torre, a estuejar, tardorajar, hivernar i primaverjar diverses vegades consecutives. Aquesta primera conseqüència seria fatal per al cens del país. Almenys en rebauria la meitat. Perquè, aquí és el que amb dos dits de front i amb una oportunitat per a manifestar-se, no ha escrit o no escriurà uns quants mots, que els fiscals trobarien punibles amb quinze o vint anys "d'ombra".

La majoria d'intellectuals del país hauria d'emigrar i molts diaris i publicacions es veurien obligats a plejar per falta de redactors i col·laboradors, que encara que de vegades no ho semblen, són una de les primeres matèries dels diaris. En quedarien, és clar, alguns, perquè encara n'hi ha que en previsió del que comenten, s'estimarien més passar la maroma o callar, però haurien de fer uns diaris tristos, sense cap ninot, aquests ninots amb un acudit que de vegades valen tant o més que la resta del diari. I els haurien de fer sense ninots, perquè així com de redactors i col·laboradors en quedaria algun que podria circular sense perill, de ninotaire no en quedaria cap.

I no en quedaria cap perquè a hores d'ara es pot assegurar formalment, sense por d'exagerar la nota, que no hi ha cap ninotaire al país que no hagi fet "la seva" reproducció, més o menys ridiculitzadora, del senyor Borbó. Per les pàgines dels diaris i de les revistes, se n'han arribat a veure a centenars. Solament els autors d'aquestes, ja representen les tres quartes parts del cens dels dibuixants de la nació. Doncs, a més, encara hi ha les que han circulat i circulen clandestinament. Són les que han sortit dels llaips dels ninotaires afectes a l'antic règim, que no poden exhibir-les públicament perquè les seves creences no els ho permeten, però que no han pogut resistir la temptació i han volgut demostrar que ells també "l'han vist". Totes aquestes caricatures i tots aquests ninots que ara són la ríota de tothom, sembla que no però quan seria hora sortirien tots, perquè almenys hi ha un parell o tres d'ex-pupilles que es dediquen a recollir-los i col·leccionar-los.

Amb això d'haver de fugir ens hi trobaríem la majoria dels que tenim una ploma a la nostra disposició i les pàgines d'un diari per poder-hi dir la nostra. Però també s'hi trobarien molts que no saben llegir ni escriure, i molts d'altres que saben llegir i escriure, però que no n'abusen gaire. Aquests han dit en una banda o altra quatre inconvenients a propòsit de l'ex-rei, i encara que hi ha un adagi que diu que les paraules el vent se les emporta, en aquest cas no hi hauria adagis que hi valguessin perquè sortirien milia dotzenes de bones animes grans filòsofs, que se sobriaríen per a recordar-se que el ciutadà Tal duia una bandera republicana pel mig de la Rambla, i que el ciutadà Tal Altre cantava "La Marsellesa" dret damunt l'imperial d'un "foronda" dels que de Colom als Josepets, i que el ciutadà De Més Enllà va dir a la taula del cafè mentre feia el domíno, que ell havia estat federal de tota la vida. Així, doncs, l'exòde seria grandíssim, i amb tota aquesta gent ens en podríem anar a qualsevol país despoblat, i allà sí que podríem formar una república d'estats federals, sense que hi haguessin monàrquics que ens vinguessin a fer la guita.

I no ens faltaria res, perquè els bisbes i els capellans ara són gairebé tots dels nostres, igual que els soldats amb els seus tènics i els seus capítans i comandants i coronels i generals, i igual que la guàrdia civil i els carrabiners, i la marina mercant i la de guerra. De manera que ens podríem fer passar el gust de fundar un país nou, que si volguéssim en podríem dir perfectament Espanya, perquè el nom no el tenen pas registrat els monàrquics i com que els que fugiríem seríem majoria, ens el podríem ben emportar. D'aquesta manera l'ex-rei dels espanyols no ho podria tornar a ésser perquè a la nostra nova Espanya no l'hi voldríem, i els nostres carrabiners no el deixarien entrar. I si aconseguia burlar la vigilància de les nostres fronteres, el fariem empaitar pels nostres generals i els nostres soldats i els nostres guàrdies civils.

I fariem un país perfecte, sense censura, sense aristocràcies amb seixanta vuit noms i cognoms cada un, sense impostos d'inquilinitat, sense lleis de jurisdiccions i sense ferrocarrils d'Ontaneda a Calatayud.

DONES DE CATALUNYA

Victor Català

"Ara que aquest afer-el de la llengua -està resolt amb honor i equitat, tant per Catalunya com per Espanya, jo trobaria gran gust en escriure també en castellà si pogués i sabés fer-ho..."

CATERINA ALBERT

Gairebé sempre es diu, i es creu, que els artistes — artistes de vàlua i de fama — estan un xic pagats d'ells mateixos, que es volten d'una aureola de superioritat i d'extravagància, que els fa insalvables i enigmàtics als nostres ulls. La majoria adopten la "pose" dels eternament incompresos, o dels qui viuen una vida extraordinària, plena d'incidències i d'inquietuds, que nosaltres, pobres insignificants, amb la nostra animaleta petita i poruga, no arribem a capir mai. A algun d'ells, potser si que li escauria aquesta filiació moral, aquest retrat absurd i poc-solta, però no seré pas jo la que digui i cregui que tots els artistes són així en realitat. No ho he cregut mai, i si alguna vegada per un cas isolat ho hagués pensat, després de la coneixença de Caterina Albert — "Victor Català" — corregiria tot seguit a rectificar. "Victor Català", gran artista, gran talent, gran escriptor, no té res d'extravagant, ni de complicada, ni d'orgullosa; al contrari: és franca, senzilla, cordial; viu una vida tranquil·la i silenciosa, una vida amb anhels i inquietuds interiors — naturalment — però metòdica i vulgar en l'exterior. Ni "pose", ni afany de fer sentir la seva superioritat, ni complicacions perilloses. Tota ella és com un gran espill prodigiosament clar, com un llac de transparència viva, com un matí de maig lluminós i radiant i encès de sol. La neu del cabell li posa un pols de serenitat i de respecte en les paraules.

He hagut de vencer no poques resistències per fer-li aquest interview, que ha estat concedit, no a la periodista, sinó a l'amiga, en un gest de gentilesa i de tolerància. Caterina Albert em diu que no sabrà què contestar-me, quan jo comenci a fer-li preguntes.

L'ESCRITORA

—No he estat mai un bon "causador" per a donar amenitat a futures sense importància, i, d'altra banda, res de curios tinc per explicar. La meua vida, que ha lliscat en reposat solament, no és per a interessar el públic; no és una vida espectacular.

—Així i tot, contesti'm, li ho prego. En quin any va escriure el seu primer llibre?

—En 1899, i me'l publicaren per sorpresa uns amics en 1900. Eren unes quantes composicions en vers que es titulaven "El cant dels mesos".

—Quants llibres porta publicats fins a la data?

—No podria dir-ho amb exactitud en aquest moment, perquè tinc poca memòria. Seran segurament uns deu o onze.

—Ha trobat obstacles en la seva vida d'escriptora?

—Cap, en absolut. Ni privada ni literàriament. Ningú va decantar-me a escriure, ni ningú me'n va privar. Fou un pur afer de vocació que respectaren, en l'ordre íntim, els que haurien pogut desviar-lo, i que estimularen amb la seva aprovació benévola, els que després havien d'ésser els meus estimats mestres i amics. I aquí puc repetir el que em deia la meua il·lustre davantura, Dolores Montcerdà de Macià, a la qual havia passat el mateix que a mi: que mai alabarem prou

l'home de la nostra terra, el sentí deferent i liberal, de senzill i franca companyonia, amb què tractava el nostre sexe quan a tot el món imperaven encara els prejudicis que convertien en punt de moia o de provocació, el més lleu intent d'actualització femenina, fora el clos estret de la llar. La prova del que dic està en la facilitat que ha trobat aquí la dona per a independitzar-se de fet i de dret, com la cosa més normal.

passades que li llegís el que feia; ja aleshores no sabia dir que no, i, bo i contrariada, vaig llegir-li un altre drama rural. En aixecar els ulls, acabada la lectura, l'amiga tenia la cara plena de llàgrimes. Davant la meua sorpresa, vaticinà solemnialment: "Tu escriuràs!", i ambdues vam restar avergonyides de l'ocurrència.

—No penses reeditar i donar a traduir les vostres obres?

que tingui una tal riquesa de temaments. S'ha de tenir en compte que la nostra literatura està en la infantesa, i no obstant, no hi ha cap escriptor a mica format que s'assembli o recordi a cap altre. En efecte, podríem emparentar gaire estretament, per exemple, Guimerà i Verdaguier, Oller i Rossinyol, Bertrana i Soldevila, Mathieu i Segarra, Font i Lleó, per no allargar la llista fins a l'infinit. Cada ú és

exclusivisme vexador, en tot el que vaig publicar en castellà, encara que originàriament ho hagués escrit en aquesta llengua, sempre hi feia constar "traducció del català", puix que per res del món hauria volgut renunciar, o que ho semblés, a la meua catalanitat. Ara, que aquest afer està resolt amb honor i equitat, tant per a Catalunya com per a Espanya, jo trobaria gran gust a escriure també en castellà si tingués temps i ho sabés.

LA DONA...

—Sou partidària que la dona actuï en política?

—Per què no, si li sembla bé, i se sent amb prou aptituds? Jo crec que la dona pot i deu fer tot allò que deshi, en el camp social, mentre estigui capacitada per a fer-ho, tal com la home. Impediments bàsics, insalvables, pocs en té, com ha demostrat en aquests últims anys. "Valor, se le supone" — deien dels militars. "Incapacitat, se li atribueix", es podia dir abans de la dona. Però, de la guerra ençà, ella prou ha demostrat amb els fets de tot el que era capaç. Fins arran mateix del gran conflicte mundial obrava gairebé com una perfecta nul·litat, era una pobre mòmia que respirava. Però l'acte no és la potència, i així que la necessitat, amb les seves exigències imperioses, tallà els embensaments que la impossibilitaven, que la fossilitzaven en vida, la transformació ha estat ràpida i total; quelcom verament meravellós. Deixant el regne pueril del menut folk-lore, del "vals de las olas", del brodat interminable, del joc de lilit nuviol i altres utilitats decoratives per l'estil, s'ha llançat a les realitats pràctiques de la vida corrent — febrera per l'extrems de múltiples activitats devoradores — amb l'ardidesa del nadador que es llança de cap a una mar esvalotada, acceptant a la bestreta tots els riscos que es derivin del seu acte. L'impuís està donat. El que manca és sols qüestió d'entrenament, de persistència, de contrèn de les pròpies forces, com ha hagut de fer l'home per passar d'esclau — cosa sense ànima — a ésser humà; i d'ésser humà a membre útil del cos social. Ara el que hi ha és que, en el nou estat de coses, la dona s'encavella més ràpidament que abans. Potser dintre un segle, en el cens de població universal, ja no tindrà, com ara, un tan fort sobrepuig numèric. Viurà menys anys, però els viurà més a gust, i, sobretot, respirant més a ple pulmó, i de cara a horitzons més amples.

—Sou partidària del vot femení?

—Sí, però no del sufragi universal. Han de votar, siguin homes o dones, tots aquells que tinguin plena consciència del que significa votar. No essent així, hauria de prohibir-se.

CATALUNYA...

—I ara, per acabar. Què és el que més desitgeu per a Catalunya? (Hi ha una lluitosa d'esperança en els ulls, i una profunda emoció en la veu, quan diu):

—Que ella, ella tota sola, pugui governar-se dintre d'Espanya. Això és el que desitgeu de cor: la seva llibertat...

Anna Maria Martínez-Sagi

La nostra redactora Anna M. Martínez conversant amb Caterina Albert, "Victor Català". (Foto Cases.)

mal. Si vol dedicar-se a l'art, s'hi dedica; si s'estima més entrar en una casa de comerç, en un despatx, ho fa; si sent predilecció per una carrera liberal, se li obren de bat a bat les portes de la Universitat. Practica els esports, competeix en concursos, concorre a conferències, i, finalment, comença ja a interessar-se per la política, amb la mateixa llibertat i la mateixa dignitat que qualsevol company masculí.

L'origen d'aquest tracte fraternal ha de cercar-se tal volta en el temperament assenyalat i pràctic de la dona catalana, que no li fa malgastar la polvora en salves, que la fa fugir d'extremismes i utopies més o menys engrescadores, però renyides amb la seva naturalesa, i, en el fet d'haver-la trobada l'home al seu costat com una col·laboradora resolta i abnegada en tot moment d'esforç pensat, tant en el si de la família, com en la fàbrica, la botiga, les tasques agrícoles, etc.

"TU ESCRIRAS..."

—Com va escriure "Solitud"?

—A fragments setmanals, a mesura que anaven publicant-se, en el full de la revista "Joventut". Treball molt penós, per cert, perquè mai vaig poder tornar ençà per rectificar, ni tan sols llegir el que havia escrit.

—Què hi ha de subjectiu en la vostra obra?

—Res, fora de la concepció i la caligrafia. És fama que els escriptors fan sempre autobiografia disfressada. Pel que a mi respecta, he deixat sempre perfectament separada la meua vida privada i la literària. Res hi ha de comú entre els meus llibres i jo.

—En general, ¿què penseu del nostre moviment literari?

—No crec que hi hagi cap país de l'extensió geogràfica de Catalunya,

—Traduïdes a diverses llengües ja ho estan, de manera parcial o completa la majoria. Quant a reeditar les que fa anys estan esgotades, me n'han parlat diverses vegades, però no he tingut fins ara lleure d'ocupar-me'n.

—Teniu predilecció per algun dels vostres llibres o personatges?

—No. Quan escric, tots els assumptes i totes les figures m'intressen per igual. Un cop acabada la feina em desprecio d'ells de tal manera, que sovint fins se m'esborren els títols i ni que volgués podria recitar quatre ratlles seguides del que he fet.

"SOLITUD..."

—Com va escriure "Solitud"?

—A fragments setmanals, a mesura que anaven publicant-se, en el full de la revista "Joventut". Treball molt penós, per cert, perquè mai vaig poder tornar ençà per rectificar, ni tan sols llegir el que havia escrit.

—Què hi ha de subjectiu en la vostra obra?

—Res, fora de la concepció i la caligrafia. És fama que els escriptors fan sempre autobiografia disfressada. Pel que a mi respecta, he deixat sempre perfectament separada la meua vida privada i la literària. Res hi ha de comú entre els meus llibres i jo.

—En general, ¿què penseu del nostre moviment literari?

—No crec que hi hagi cap país de l'extensió geogràfica de Catalunya,

ací el seu cap i la seva escola...

—Quina és habitualment la vostra vida, les vostres preferències?

—Per temperament i per pressió de les circumstàncies, malgrat el que m'hauria agradat l'esport i la vida a l'aire lliure, sóc casolana; potser massa. Al costat de la meua mare, molt delicada de salut, em passen els dies i els mesos sense adonar-me'n. Quan tinc lleure, o més exactament, quan m'hi obliga algun compromís ineludible, escric. I això és tot.

LA POLITICA

—Sentiu la política com a actora o com a espectadora?

—Amb el que acabo de dir, queda virtualment contestada la pregunta. M'interessa fortament, com per altra infinitat de problemes, pels de la causa pública, però la meua vida retirada, i la meua propensió natural, em deixen en absolut al marge del que passa fora dels circoles de la llar i de les lletres. Però sóc catalana de soca i arrel i com a tal desitjo per a la meua pàtria el millor que per a la seva desitge el patriota més aferrissat. Estimo igualment Espanya, l'Espanya gloriosa de Cervantes i de Santa Teresa, perquè estic convençuda que aquestes dues superbes mentalitats, si visquessin, tindrien a gran honor ésser compatriotes de Ramon Llull. I sóc una enamorada de la llengua castellana, una de les més belles que en el món es parlen. Mentre un instint orbi la volia imposar amb un

L'ANARQUISTA DE TERRASSA: —Senyor: No hi ha res a fer. La República està consolidada. Ha passat la prova del foc. (Per Quelus.)

Panorames

Les petites Repúbliques

El nou règim ha portat necessàriament una transformació radical a les ciutats, en les quals, tot i ésser liberals de mena, sofrien el jou indigne dels polítics adventicis o creats a l'escalf de les dictadures. Dintre l'aire sa que ara es respira, els nuclis ciutadans de veritable significació esquerrana poden viure, si no com el peix a l'aigua, almenys amb aquella llibertat de moviments que els permet operar seguint la forma de llurs peculiars doctrines dins la trajectòria governamental. En totes les ciutats i pobles i viles, el que en diem caciquisme s'hi mantenia des de temps immemorial o havia rebrotat en l'època ominosa de l'imperi de la Dictadura. L'activitat política, l'engranatge social, havia quedat subordinat al control d'uns individus que no tenien altra facultat d'iniciativa que manar. Manar! Heus ací l'emblema de les dissoltes promocions caciquistes, les quals vivien a l'empar de la gent de dreta, més o menys velada de liberalisme. I com que manaven, s'havien fet un culte de l'autoritat, un "qu" de les seves presuncions de casta. Perquè és evident que sense ideals i sense fe i sense una responsabilitat cívica, només es pot sentir el plaer d'ésser superior en les actuacions públiques per mesquineses d'un poder personal que és sempre arbitrari.

I no cal dir que dins els mitjans comarcals tot havia baixat de to. Des d'aquesta cosa tan objectiva com la nomenclatura dels carrers fins als actes populars i a les funcions administratives, tot demostrava una estèril qualitat domèstica i casolana. La mateixa burocràcia municipal, salvant les excepcions necessàries, va ésser equipada per grups d'individus i no categoria social, incapaces de saber treballar dignament per la cosa pública, i sols amb l'instintu hipòcrita i amb la voracitat egoista de guanyar-se les mongetes i de procurar-se una poma per a la set.

Els enquadraments municipals que avui s'ofereixen a les ciutats comarcals són una mica desoladors. En aquest aspecte s'havia arribat a un punt tan baix de feblesa i d'impotència, que permeté que es prenguessin totes les posicions d'una man a estratègia i artera per aquells individus més distingits en el període del pupinisme inconscient, els quals eren representats per llurs amics i parents i pels que, apro'ant-se de la situació, sabien vincular l'esquena, presentar-se humils, carregats de pretensions moderades, i que raspallaven comodament aquelles autoritats sense prestigi. Saber raspallar! Era el secret de l'època, i a manca de partits disciplinats i de masses austeres que els dignifiquessin llur presència en el tron de vanitats suspectes, la petita burocràcia s'havia fet apta per a esgrimir els dúbils aparells de la magnanimitat, dels somriures idiotes, dels copets a l'espatlla plens de veneració mentidera.

Els municipis es troben avui amb una tasca de sanejament i d'endegar... que és superior a les escasses forces de què disposen per ésser hipotecades les hisendes, per ésser tots els serveis desorganitzats, però com que la majoria d'aquests municipis estan formats per ciutadans que tenen una virtut cívica, una fe republicana, i s'han fet un deure de llurs principis democràtics, resoldran els obstacles dintre les normes de la justícia i el dret, factors que no varen respectar ni tenir en compte els vells servidors de la monarquia, tarats de concupiscència. Dintre els municipis no poden tenir-se avui gaires contemplacions en aquest aspecte. Per higiene i per profilaxia, cal privar la República de contagis indecorosos, de l'encomandadissia dèria de deixar-se raspallar, i tanmateix, pels identics raspalls que han servit per tantes esquenes indignes.

Si la República Federal té ja un camí ascendent, una monjoia gloriosa, es deu a les petites repúbliques que formen els municipis, dintre els quals, com dintre les ciutats, hi ha una mena de perfum nou que no sabem d'on ve. Ja no us mira de reüll ni el municipal, ni us parla amb menyspreu l'agutzil, i àdhuc l'escombraire té més educació. Hom va pel carrer emparat per la invisible cuirassa de la llei, i el respecte mutu, dintre les desavinences ciutadanes de criteris polítics o de procediment social o religiós, comença a fer els seus efectes. És ara que es justifica la frase d'aquell alcalde del vell règim, que sovint deia per les seves transigències forçades: —Encara voleu més? Això és la República! — Ell confonia lamentablement els termes.

JOAN PUIG

El Cardenal Segura pot estar satisfet. El senyor Borbó — sota l'ombra dels arbres de Fontainebleau — també. Entre els dos

portat hores d'angoixa i d'alarma a un poble que volia viure en pau.

AQUESTS DIES, GRANS REBAIXES

Jaume I, n.º 11 Telèfon 11683

Patiu de l'Estómac i intestins (res-trenyiment)? Voleu depurar la vostra sang?

De venda a totes les farmàcies. Concessionari: J. TORROELLA Figueras (Girona)

DESPRES DE LA BORRONADA

La resurrecció del "Centre de Dependents"

Els intrusos ja no hi són: Les aules desolades: El president Casa's Com anà tot "alló": Milans i Martínez: La conferència que no es dona Ha es atrobat un mobiliari: La resurrecció

ELS INTRUSOS JA NO HI SÓN.

Aquesta vibració que hi ha, de fa pocs dies, en les vastes sales de l'edifici de la Rambla de Santa Mònica — plenes d'homes i de paraules cordials — té alguna cosa de resurrecció. Al costat del president, que s'ha acompanyat amb una joia indissoluble — a través de les àmplies dependències, escales amunt i avall, he recorregut gairebé tota la casa. I en els departaments, hem trobat grups d'homes, en processos, seguint els passadissos i les cambres, aturant-se en els recons coneguts, comentant les reformes realitzades, veient — com en un despertar de somni — els senyals del pas d'intrusos que haguessin escalat durant la nit. I en els grups, a cada moment una sorpresa nova i una salutació cordial. La joia del retrobament de la llar ultratjada és superior al record de l'ultratge. En les seccions, afanyoses de tornar a començar la brega interrompuda i la feina que calgué deixar a mig fer, tot un formigueig de reorganització i de neteja. Feia vuit anys que entre aquestes nobles parets del "Centre de Dependents" no s'havia respirat l'ambient d'aquesta nit. En feia quatre — Milans del Bosch i, més encara, Martínez Anido tenen la paraula — que la gent honrada, els homes que aquí dintre sentien un ideal i una responsabilitat, foren empaitats a trets pels pistolers grocs, com unes alimanyes.

AULES.

El president Casals — amable "cíerone" — m'acompanya a les aules escolars del Centre, legítim orgull de l'entitat. Són encara desolades de la presència hostil dels intrusos. Aquests reconeixen clars, nets, cordials, on viuen els fills d'aquests homes que ara recorpren la feina, conserven el senyal del pas dels bàrbers. No hi ha hagut amor a conservar les aules escolars; tampoc no hi ha hagut, a penes, alumnes que durant aquestes anyes volguessin acudir-hi. Ara tornaran, amb la joia dels que tornen a casa.

En els frontispis de les portes, el senyal d'uns rètols recentment arrencats. Deien — com una marca d'esclau —: "Aula Primo de Rivera", "Aula Martínez Anido", "Aula...", etc. Ara tornaran a dir, com abans, com haurien hagut de dir sempre: "Aula Ramon Llull", "Aula Verdaguier", "Aula Guimerà", "Aula...", etc. I sota l'advocació augusta dels patriotes que foren, tornaran, a colles, els adolescents i els mestres que sabien posar emoció de cor en la tasca de cada vespre.

Sota la figura sòlida, una mica grisa, d'aquest home que m'acompanya, orgullós, per les sales del "Centre de Dependents", he trobat una rara energia de lluitador i d'organitzador. Pocs homes — pocs — haurien aguantat la responsabilitat i l'angoixa que aquestes anyes han significat per al president del Centre de Dependents, Francesc Casals.

D'una manera molt simple, com si tal cosa, m'ha anat explicant el curs d'aquestes llargues anyades

d'oprobri, viscudes amb un admirable esperit de serenitat. És una inacabable relació de vexacions, de persecucions, de gestions, de demandes, d'avantsales, de viatges, de rebellions — sempre inútil tot. I després, encara, el sofriment i l'angoixa de saber-se perseguit i vigilat, de veure fracassar, una darrera l'altra, totes les demandes i totes les esperances. No era possible de pensar en la Llei, perquè la Llei era Martínez Anido; no era possible pensar en la lluita oberta, perquè s'hauria mort esclafat sota les potes de la força bruta. I, tanmateix, calia seguir endavant i conservar el tacte de colzes amb els vells companys expulsats, amb els homes que, plorant de ràbia, havien hagut d'abandonar, l'un darrera l'altre, el "Centre", edificat amb una mica de vida i una mica d'amor de cadascú.

I durant anys, com un remolí, tota aquesta angoixa i tota aquesta responsabilitat col·lectiva calgué damunt Francesc Casals, el president. Per ell, la gent no acabà de perdre mai, ni en les hores més desolades, la confiança en aquesta vindicació d'avui. Tothom sabia que en el silenci algú veïava, algú treballava, algú anava i venia, algú lluitava: Francesc Casals.

Els homes del "Centre de Dependents" haurien de dir-li, en públic, l'homenatge del seu agraïment i de la seva adhesió. Francesc Casals ha estat, durant moltes hores, el "Centre de Dependents" històric, catalanista i digne. Sé segur que la seva enorme modestia no accedirà a l'homenatge; tanmateix, l'homenatge se li ha de fer, solennialment, amb cordial sinceritat.

FILM.

Al cap d'onze dies de proclamada la Dictadura, al "Centre de Dependents" arribava, terminant, l'ordre de clausura; als pocs dies, reoberta l'entitat, quedava definitivament clausurada la Secció de Propaganda.

El 18 de desembre de 1923, Casals, Carrover i els restants directius del "Centre" eren detinguts o perseguits, fins al to de gener.

El 12 de gener s'obligava el "Centre" no solament a redactar tota la documentació en castellà, ans encara a refer en la d'aquesta tota la documentació en català.

(Foto Cases)

A primers de novembre de 1925, clausura total del "Centre": el senyor Milans del Bosch anava a començar diàriament, i procurava, diàriament també, clausurar una entitat o altra.

L'any 1926 començaren les maniobres per lliurar el "Centre" als Sales i companyia. De moment, el Consell Directiu, presidit per Casals, era qualificat de "perillósíssim", i es demanava una llista de noms de persones "gratas al règim".

El 6 de novembre, per R. D. del Borbó, es destituïa la Junta i se'n nomenava una d'integrada per elements del Lliure, Ossorio i Gallardo

s'encarregà de la defensa del recurs que la Junta destituïda presentà davant del Suprem, recurs que encara està pendent de fall.

Manera per donar cert caire legal a una Assemblea general encarregada de votar els pistolers del Lliure? No cobrar rebuts als elements "perillósíssims", i expulsar-los al seu dia per falta de pagament. Una filigrana... Naturalment, els interessats reclamaren els rebuts, àdhuc per requeriment notarial. Inútil; calia treure's, i s'ells treia.

"Quien manda, manda". Maig de 1927, Assemblea general. Encara quedava gent honrada, al "Centre". (Procediment per allunyar-la d'una vegada? Tot d'una s'apaguen els llums de la sala d'actes i sonen uns trets. Els pistolers han entrat en acció... En la nova Assemblea del mes de juny, per elegir (?) la nova directiva, s'acorda amb l'aval del Milans — que els socis que no assisteixen senyal que estaran conformes amb el que es faci. Es modifiquen els Estatuts, i amb ells es modifica fins a gairebé anul·lar-la, l'ànima que aguantava el "Centre". No hi valgueren recursos ni protestes de les poques veus que gosaven aixecar-se davant les més grogues amenaces de la gent del Sales: Milans del Bosch havia guanyat de moment la partida.

Després, silenci. Les llistes de socis descendien a força menys de la meitat. Els milenars compactes del "Centre", quedaven reduïts a una xifra ridícula, sota l'imperi de la barbàrie i del matonisme.

LA SEGONA DICTADURA.

Ha passat, com un pallàs embriac, Primo de Rivera. Berenguer, 1930. Juny. Van succeint-se els mesos i l'afar del "Centre" no es resol. Es lògic, Berenguer ha vingut a continuar l'arbitrarietat. Però el poble parla, ara. Es ja Premsa, les entitats, les corporacions. Casals dona una memorable conferència al Bosch; després l'Ateneu de Madrid — de Madrid — li ofereix la tribuna. Però Berenguer li prohibeix parlar. Be-

Els homes de la Junta del Centre de Dependents

(Foto Cases)

aquells moments estava ocupadíssim fent les maledres; i aquell mateix dia s'escapà cap a França.

El senyor Vidal i Guardiola ha estat esbronat a l'Ateneu de Madrid. Ho lamentem, però pitjor hauria estat que li passés el del seu amic Leopold Matos, el qual els dies abans havia estat deixat en samarreta i calçotes en ple carrer d'Alcalá.

Abans de la dictadura, el senyor Vidal Salvó era de la Lliga.

Durant la dictadura, el senyor Vidal Salvó era de la U. P.

Acabada la dictadura, el senyor Vidal Salvó, després de llargs dub-

tes, va gestionar la seva entrada en un partit catalanista. Finalment, es decidí per un partit espanyolista.

Ara?... Ara obrim un concurs i oferim un premi a qui ens digui a quin partit s'afilià el senyor Vidal Salvó.

La plaça del Rei hom porta a terme unes excavacions, les quals donat per resultat la troballa d'interessantíssimes restes d'edificacions i ceràmica romanes. Dies passats els esmentats treballs obligaren els obrers a re-

benutar una claveguera, i heus ací que quan tot just l'acabaven d'obrir, es presentaren dos senyors de la Comissió de Monuments: el senyor de Peray i el de Rodríguez Codolà.

Els rebé el senyor Duran i Santpere, director de l'Anxi Històric de la Ciutat.

Venim a protestar que no ens deixin intervenir en tasques com aquestes, que cau de ple sota la nostra jurisdicció — féu el senyor de Peray.

—Ah, s'equivoquen! — replicà el

senyor Duran i Santpere. Per mi ja poden intervenir-hi tant com vulguin... Mirin; ja poden començar a entrar!

I els signà el forat de la claveguera.

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

—Home, senyor Duran, ha de reconèixer que és molt desagradable per a nosaltres que hom ens tregui les aventures de sortir als diaris!

Les cigarreles
Camel Són les millors

Per sort, la turbonada ha passat. Ara, sota la República, allunyats els Martínez Anido, el "Centre de Dependents" pot tornar a començar. Pot tornar a començar — sota la presidència d'aquest ciutadà digníssim que és Francesc Casals — la seva vida civil. Els milenars compactes de la seva gent, cal esperar-ho així, confiadament, han de fer impossible una nova abjecció.

En aquella alegria que vam veure la nit de la nostra visita, en aquella joia cordial que vam sentir, ahir, en l'acte solennial de la reintegració del "Centre", hi havia una austera prometença de dignitat, per la República i per Catalunya. I en la veu emocionada de Casals — voltat de tots aquells fidels de la vella directiva — una ferma cordial de futures lluites nobles.

La nostra salutació al "Centre de Dependents", que ha començat, sota la República, la segona etapa — dignificada pel martiri — de la seva vida i de la seva ciutadania.

J. M. M.

INDICACIONES DE SERVICIO

Asistido de: Sr. D. Sr. D.

10408 BARCELONA 48 B 1715 MINISTRO GOBERNACION A

RECIBO SU TELEFONEMA QUE AGRADEZCO Y ESTIMO EN LO QUE VALE CELEBRANDO HABER TENIDO OCASION DE CONTRIBUIR A QUE TAN IMPORTANTE SOCIEDAD QUEDA EN CONDICIONES DE CUMPLIR DEBIDAMENTE SUS FINES EN PROVECHO DE LA CLASE OBRERA E INSPIRANDOSE SIEMPRE EN LAS NOBLES IDEAS DEL PATRIOTISMO Y LA HONRAZ COMO ESPERO QUE REALIZARA CUMPLIDAMENTE LA NUEVA JUNTA A LA QUE SALUDO AFECTUOSAMENTE

Un telegrama significatiu que Martínez Anido adreçava als usurpadors del Centre de Dependents, l'endemà de l'assalt

Restaurant Catalunya
recomana a la seva distingida clientela i al públic en general, la inco parabe
SOPA DELS PISCADORS Plat creatiu de la casa

No adquiriu màquines d'adreces sense consultar
Addressograph
PONS I SEURA BALMES, 69

KONTBERNAT
SASTRE - OUCULLA, 2.1. - BARCELONA

A la nostra Redacció, Rambla de Canaletes, 13, es recullen signatures de dones catalanes al servei de la República.

BANYERES CARDONA VERGARA 1

Donatiu

Hem rebut d'un grup d'obres de la casa Corbera de Espinal un donatiu de 31'85 pessetes a profit dels familiars del soldat mort el dia de la proclamació de la República. Les ferem a mans de La Falç perquè disposi de l'esmentada quantitat.

(Sals extretes de diverses fruites). Laxants, diurètics i refrescants. Tota la dies, en llevar-vos, preneu una cullerada i us desapareixerà l'estrenyiment.

SALNIKE

En el festival celebrat dies enrera a l'Olimpia a favor del soldat mort el dia de la proclamació de la República, hom observà que, en aixecar-se el públic en ésser interpretat "La Marsellesa", un senyor — un personatge de "Jefatura", el nom del qual ens sembla discret no dir — va passar una mala estona. Se'l veié dret, rigid, groc, violent...

—Es que no li agradava "La Marsellesa", himne de la República? Tenim els nostres motius per creure que no...

En canviar el règim, una colla de senyors de Barcelona, afectes a l'anterior situació, marxaren cap a sèn.

Entre ells, l'elegantíssim secretari cambori, senyor Casabó. No ho

acabem d'entendre. Car suposem que amb el prefecte no hi tindrà tan cordial i constant relació com amb l'ex-governador de Tarragona, posem per cas...

—Diga — li contestaren. — Està en casa el Sr. Marqués?

—Quien pregunta per ell?

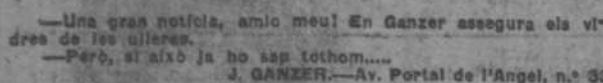
—El Sr. Tal.

—El marqués està muy ocupado en este momento; si puede usted decirme de qué se trata, yo soy su apoderado y...

—Ah, perfectament! — contestà el nostre amic. — Me podrà usted decir cuánto pide el marqués por su traje de grande de España?

L'apoderat del marqués llançà un renec i un insult, i penjà l'auricular. En efecte, el senyor Foronda en

UNION SUIZA DE RELOJERIA
RAMBLA CATALUÑA 17 - NINGUNA SUCURSAL EN ESPAÑA

(esport i ciutadania)

Rbla. del Centre, 33
Passatge Bacardí, 2

LA VELLA GUARDIA

AMADEU HURTADO